

بررسی تحلیلی و مقایسه‌ای حجاب نفس در مثنوی مولوی و کشف‌المحجوب هجویری

سعیده اعیان فرد

کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی

چکیده

حجاب یکی از موضوعات مهم در عرفان اسلامی است که در قرآن کریم نیز ذکر شده است. در عرفان و تصوف هر چیزی که مانع سلوک و وصال و حائل میان بنده و خداوند گردد، حجاب نامیده می‌شود. عرفا اگرچه تعداد حجاب‌ها را بیشتر از هفتاد هزار می‌دانند اما به‌طور کلی، حجاب در کتب عرفانی به دو بخش «ظلمانی» و «نورانی» تقسیم می‌شود. حجاب‌های ظلمانی که از تبعات نفس و شهوات هستند شامل اخلاق و صفات ناپسند و زشتی که مانع رسیدن سالک به کمال می‌شوند. حجاب نورانی نیز حجاب عالم ارواح و مجردات هستند که موجب دوری از خداوند و احتجاب از حضرت حق می‌شوند. در این پژوهش، موضوع حجاب نفس در مثنوی مولانا و کشف‌المحجوب هجویری تحلیل و مقایسه شده است. در کشف‌المحجوب فصول خاصی به حجاب و کشف آن اختصاص داده شده اما در مثنوی مولانا سخن از حجاب در لابه‌لای مطالب عرفانی و داستان‌های این کتاب گنجانده شده است، حجاب‌های ظلمانی در مثنوی و کشف‌المحجوب به امور جسمانی، نفسانی و دنیایی تقسیم‌بندی می‌شوند.

واژه‌های کلیدی: حجاب، حجاب نفس، عرفان، هجویری، مولوی، مثنوی، کشف‌المحجوب

مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه

دوره ۵، شماره ۱، بهار ۱۳۹۸، صفحات ۳۱-۱۵